

5. Chugunov I.Ya. *Teorety`chni zasady` rozvy`tku byudzhethny`x vidnosy`n // Visny`k KNTEU.* – 2011. – № 4. – S. 13–22.

6. Chugunov I.Y., Londar S.L. *Finansovo-byudzhetni vidnosy`ny`: analiz tendencij rozvy`tku v umovax transformaciyi ekonomiky`.* – K. : Ministerstvo finansiv Ukrayiny`, L`vivs`kyj nacional`nyj universy`tet im. I.Franka, 2002. – 203 s.

7. *Ekonomy`ka / Samuel`son Pol E., Nordxaus Vy`lyam, D., 18-e y`zdany`e: Per. s angl.* – M. : OOO «Y`.D.Vy`lyams», 2010. – 1360 s.

ДАНИ ПРО АВТОРА

Мостицька Наталія Андріївна, аспірант кафедри фінансів Київського національного торговельно-економічного університету, вул. Кіото, 19, м.Київ, 02156, Україна

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Мостицкая Наталья Андреевна, аспирант кафедры финансов Киевского национального торгового-экономического университета, ул. Киото, 19, г.Киев, 02156, Украина

INFORMATION ON THE AUTHOR

Mostytskiy Natalya Andreevna, postgraduate Department of Finance Kyiv National trade and economic University, str. Kioto, 19, Kyiv, 02156, Ukraine

ДОСВІД АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ У КРАЇНАХ З РОЗВИНУТОЮ ЕКОНОМІКОЮ

Савчук О.О.

Предметом роботи є аналіз теоретико-методологічних засад адміністрування податкових надходжень в Україні та світі.

Метою роботи є виявлення неузгодженостей, що стримують удосконалення системи надання адміністративних послуг в Україні та надання пропозицій щодо їх усунення та покращення механізму функціонування системи адміністрування податкових надходжень в Україні.

Методологія проведення роботи. Робота виконана на основі аналізу нормативно-правової бази забезпечення надання адміністративних послуг зокрема, системи адміністрування податкових надходжень в цілому.

Результати роботи. Особливу увагу приділено сучасному стану системі адміністрування та перспективам розвитку податкових надходжень у вітчизняних реаліях. Проаналізовано організацію та механізм стягнення податкових надходжень до бюджету на прикладі досвіду інших країн. Розглянуто світовий досвід адміністрування податків і розробка пропозицій щодо впровадження його окремих аспектів у вітчизняну практику. Окреслено комплекс заходів для адаптації зарубіжного досвіду для ефективної системи сплати та адміністрування податкових надходжень в Україні. Визначено необхідність внесення змін та доповнень до Податкового кодексу України, що спростить процес адміністрування податкових надходжень в Україні.

Висновки. Без змін в законодавстві з урахування міжнародного досвіду та вітчизняних особливостей, реформування системи адміністрування податкових надходжень та створення повноцінних консультативних центрів щодо податкової грамотності населення залишиться лише популістським лозунгом, та не призведе до поліпшення якості послуг для громадян та стабільно високого забезпечення фіскальних потреб держави.

***Ключові слова:** податкові надходження, податкова система, податки, система сплати, адміністрування.*

ОПЫТ АДМИНИСТРИРОВАНИЯ НАЛОГОВЫХ ПОСТУПЛЕНИЙ В СТРАНАХ С РАЗВИТОЙ ЭКОНОМИКОЙ

Савчук Е.А.

Предметом работы является анализ теоретико-методологических основ администрирования налоговых поступлений в Украине и мире.

Целью работы является выявление шероховатостей, сдерживающих усовершенствование системы предоставления административных услуг в Украине и предоставления предложений по их устранению и улучшению механизма функционирования системы администрирования налоговых поступлений в Украину.

Методологія проведення роботи. Робота виконана на основі аналізу нормативно-правової бази забезпечення надання административних послуг в частині, системи адміністрування податкових надходжень в цілому.

Результати роботи. Особливо увагу приділено сучасному стану системи адміністрування та перспективам розвитку податкових надходжень в українських реаліях. Проаналізовані організація та механізм збирання податкових надходжень в бюджет на прикладі досвіду інших країн. Розглянуто міжнародний досвід адміністрування податків та розроблено пропозиції щодо впровадження окремих аспектів в українську практику. Визначено комплекс заходів з адаптації зарубіжного досвіду для ефективного функціонування системи збирання та адміністрування податкових надходжень в Україні. Визначено необхідність внесення змін та доповнень в Податковий кодекс України, що спростить процес адміністрування податкових надходжень в Україні.

Висновки. Без змін в законодавстві з урахуванням міжнародного досвіду та українських особливостей, реформування системи адміністрування податкових надходжень та створення повноцінних консультативних центрів з податкової грамотності населення, залишиться лише популістським лозунгом, але не приведе до покращення якості послуг для громадян та стабільно високого забезпечення фінансових потреб держави.

Ключові слова: податкові надходження, податкова система, податки, система збирання, адміністрування.

THE EXPERIENCE TO ADMINISTRATION OF THE TAX REVENUE IN DEVELOPED ECONOMY

Savchuk O.O.

The subject of the work is the analysis of theoretical and methodological foundations administer tax revenue in Ukraine and abroad.

The aim is to identify inconsistencies that hinder the improvement of the system of administrative services in Ukraine and provide suggestions for their elimination and improvement of the functioning of the system of administration of income tax in Ukraine.

The methodology of work. This work was based on an analysis of the legal framework to ensure the provision of administrative services including system administration tax revenues overall.

The results of the work. Especially in the attention given the current state administration system and prospects of tax revenue to local realities. Analyzed the organization and mechanism for collecting tax revenue on the experience of other countries. We consider international experience of tax administration and development of proposals for its implementation of certain aspects of national practice. Outlined a range of measures to adapt international experience for efficient payment systems and revenue administration in Ukraine. The necessity of making amendments to the Tax Code of Ukraine that simplify the process of administration of tax revenue in Ukraine.

Conclusions. Without changes in the law on international experience and national features, reforming the administration of tax revenues and creating a full tax advisory centers on literacy will only populist slogan, and do not lead to better quality services to citizens and ensure consistently high fiscal needs of the state.

Keywords: the tax revenue, the tax system, taxes, the payment system, administration.

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні залишається невирішеним надзвичайно актуальне питання ефективного адміністрування системи податкових надходжень. До проблеми оподаткування необхідно підійти комплексно, з урахуванням як критично засвоєного зарубіжного досвіду, так і вітчизняних особливостей та чітко визначених перспектив і напрямів розвитку. Відсутність бачення перспектив, невизначеність пріоритетів, цілей і механізмів їх реалізації, за відсутності розвинених інститутів демократичної, правової держави і громадянського суспільства, тобто шлях спонтанного розвитку, унеможливує побудову в країні соціально-орієнтованої економіки.

При дослідженні міжнародного досвіду адміністрування податкових надходжень та оцінці можливості його застосування у вітчизняній практиці значний інтерес становлять система адміністрування податкових надходжень США. Це обумовлено тим, що Сполучені Штати є країною, у якій місцеві органи влади мають традиційно високий рівень автономії в управлінні місцевими справами. Україна, як відомо, є унітарною державою, але вона проголосила курс на децентралізацію та спрощення державного управління, розширення прав і повноважень місцевих органів у реалізації регіональної соціально-економічної політики, ширше представлення місцевих громад в управлінні державними справами на конкретній території, це стосується і адміністрування податкових надходжень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вчених, які займалися вивченням податкових надходжень, дослідженням їх впливу на систему доходів державного бюджету та на соціально-економічний розвиток суспільства, варто відзначити: В.Л. Андрущенко, С. Буковинський, О. Василик, О. Колесник, В. Вишневецький, А. Даниленко, О. Данилов, О.Зварич, І. Луїна, І. Лютий, В.Мельник, В. Опарін, А. Соколовська, Л. Тарангул, В. Федосов, І. Чугунов, Л. Шабліста, С. Юрій та ін.. Іноземний досвід розвитку податкових систем узагальнено у працях Юргелевича С.В., Карліна М.І. та Ткаченко Н.М.. Структура й особливості функціонування податкових органів у Сполучених Штатах аналізувалися Л.В. Поповою [1,2],

Н.М. Ткаченко. [3]. Дослідженню досвіду зарубіжних країн щодо побудови систем оподаткування та адміністрування податкових надходжень присвячено працю Андрущенко В.Л. та Данілова О.Д. [4].

Постановка завдання. Здійснити аналіз підходів до адміністрування податкових надходжень на основі зарубіжного досвіду розвинених країн та імплементація їх у вітчизняній практиці. Розглянути фактори, що впливають на ефективність функціонування злагодженої податкової системи в Україні.

Виклад основного матеріалу. Податкові надходження бюджету, їх адміністрування, розподіл та використання є важливим елементом системи бюджетно-податкового регулювання економіки, значення якої посилюється в умовах трансформації економічної системи. На цій стадії економічних перетворень вплив держави на розвиток економіки набуває непрямого характеру і реалізується шляхом проведення економічної, в тому числі до бюджетної та податкової політики, послідовності та виваженості якої визначають темпи економічного зростання [5].

Податкове адміністрування як особливий управлінсько-розпорядчий процес здійснюється за допомогою певного механізму. Механізм податкового адміністрування – це сукупність форм, прийомів, методів, методик організації податкових відносин та управління оподаткуванням з метою забезпечення своєчасних і достатніх податкових надходжень, а також підтримки в державі належної податкової дисципліни. Механізм податкового адміністрування як складова фіскального механізму повинен забезпечити державу стійкими та надійними податковими надходженнями (від 60 до 90% доходів бюджетів сучасних держав формуються завдяки податкам), створивши таким чином умови для виконання державою покладених на неї функцій шляхом фінансування створення відповідних суспільних благ. Держава акумулює фінансові ресурси у вигляді податку й витрачає їх повною мірою у вигляді державних видатків на покупку споживчих товарів [17].

Мета і завдання податкової політики можуть бути досягнуті (виконані) лише за умови побудови і функціонування ефективного механізму податкового адміністрування. На основі узагальнення результатів досліджень різних авторів можна назвати такі основні проблеми податкової політики України, які впливають на адміністрування податкових надходжень: надмірний податковий тиск на сумлінних платників податків, особливо у сфері трудомістких виробництв; нерівномірність податкового тягаря; часті і непередбачувані зміни податкового законодавства, неефективна система пільгового оподаткування за основними податками; високий рівень девіації серед платників податків. Досить гостро постала проблема підвищення ефективності податкового адміністрування.

Адміністрування податків, зборів, платежів є цілеспрямованою управлінською діяльністю державних уповноважених органів та їх посадових осіб, спрямованою на реалізацію ефективної бюджетної та податкової політики, яка включає не тільки процеси організації застосування норм законодавства про податки, збори, платежі, здійснення контролю за його дотриманням, правильністю обчислення, повнотою і своєчасністю внесення до бюджету податкових платежів, а й процедури виявлення оптимальних методів їх здійснення, націлених на мінімізацію бюджетних витрат при одночасному збільшенні бюджетних доходів [5].

Вітчизняні словники «адміністрування» трактують як: управління, керування, завідування; організаційно-розпорядча діяльність менеджерів й організаторів управління. У перекладі з латинської мови *administrare* означає керувати за допомогою наказів, бюрократично, не враховуючи думки про сутність справи.

В Україні система адміністрування податків почала формуватися одразу після проголошення незалежності. Часті зміни у механізмах нарахування і сплати податків позначилися і на модернізації процесів адміністрування. За останні роки відбулася кодифікація податкового законодавства та упорядкування системи адміністрування (розділ II Податкового кодексу). Чинним кодексом чітко визначено засади організації облікової та контрольної роботи фіскальних органів, відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства тощо.

Кодексом були враховані позитивні напрацювання у сфері адміністрування податків за кордоном, однак залишилися проблеми, які все ще потребують вирішення. Загалом система адміністрування податків в Україні включає в себе: облік платників податків, облік податкових надходжень, податковий контроль, управління податковим боргом та податкові консультації.

Облік платників податків напряму пов'язаний з обліком податкових надходжень, адже ефективність і повнота здійснення останнього безпосередньо залежить від повноти обліку платників. У цьому виявляється двосторонній зв'язок цих елементів. Аналогічним чином можна охарактеризувати зв'язок між обліком платників та наданням податкових консультацій, на які має право кожен зареєстрований платник, і від яких, як зазначалося вище, залежить розуміння і обізнаність платників з податковим законодавством, а отже і своєчасна, повна сплата податкових зобов'язань. Хоча облік платників є складовим елементом адміністрування податків, він у той самий час, є складовою частиною іншого його елементу – податкового контролю. Тобто, облік платників є одним із шляхів здійснення податкового контролю. Облік податкових надходжень, у свою чергу, тісно пов'язаний як з обліком платників, так і з усіма іншими складовими системами адміністрування податків. Так, наприклад, від якісного проведення консультативних робіт залежить повнота обліку надходжень, тобто тут знову простежується чіткий двосторонній зв'язок.

Всі елементи системи адміністрування податків тісно взаємопов'язані між собою, і слугують свого роду, доповненням один одного. Така налагодженість сприяє ефективності здійснення адміністрування. Але, варто також звернути увагу на такий важливий аспект як чітке розмежування завдань і функцій кожної складової, тоді функціонування системи адміністрування буде найбільш результативним для держави.

Спеціалісти Міжнародного валютного фонду одним із основних показників результативності податкового адміністрування вважають рівень виконання платниками податкового законодавства. Для цього використовується поняття податкового розриву. Він відображає співвідношення між запланованими обсягами податків, що передбачаються до виплати та проведеними платежами. Податковий розрив розраховується як різниця між сумою податків, що мають бути сплаченими (згідно з вимогами податкового законодавства) та фактичними обсягами їх сплати. Світова практика свідчить, що найбільш дієвим показником, який характеризує ефективність адміністрування податків, є відношення адміністративних витрат на 100 грошових одиниць мобілізованих податків. У США вже тривалий час для збору 100 доларів податків потрібно не більше 1 долара адміністративних витрат, в Данії 1 крона витрат на адміністрування податків генерує 113 крона податкових надходжень, в Угорщині 1 форинт – 77 форинтів надходжень, в Мексиці 1 песо – 33 песо, в Україні 1 гривня адміністративних витрат дає близько 22 гривень податкових надходжень. Отже, ефективність роботи податкової служби України не є високою [10; 11]

Основна мета процесу адміністрування податків передбачає вирішення двох головних проблем:

1. досягнення високого рівня довіри платників податків;
2. забезпечення фіскальних потреб держави.

Виникає конфлікт інтересів, оскільки діяльність платників податків спрямована на мінімізацію податкових платежів, а податкове адміністрування – на максимальну мобілізацію доходів для потреб держави. Тобто основна мета полягає в досягненні балансу суспільних та особистих інтересів. Народна мудрість цю проблематику описує так: «Щоб і вівці були цілі, і вовки ситі». Світовій практиці притаманні різні способи взаємодії податкових органів і платників податків, однак узагальнено можна виділити три визначальні види: адміністративний примус, регульовані альтернативи та дружнє партнерство [15]. Відношення між ними й масштаби їх розвитку визначаються обраною податковою політикою та якістю діяльності контрольних органів. Якість податкового адміністрування є дзеркальним відображенням діяльності податкових органів та рівня податкового навантаження на суб'єкти господарювання. Тому важливими факторами підвищення якості податкового адміністрування є: удосконалення організаційної структури податкових органів; використання нових технологій контрольної роботи; покращення відносин податкових органів і платників податків; підвищення кваліфікації кадрів тощо.

Адміністрування податків і зборів є динамічним процесом. На сьогоднішній день, запроваджено порядок повернення надміру сплачених до бюджету грошових зобов'язань з ПДВ - не на поточний рахунок платника податку, а виключно на рахунок в системі електронного адміністрування ПДВ (п.43.4 ст.43, п.2001.4 ст.2001 ПКУ).

Визначено, що у разі одностороннього розірвання контролюючими органами електронного договору про визнання електронних документів, платники податків мають право подавати звітність особисто або направляти її поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення (абз.3 п.49.4 ст.49 ПКУ). При цьому, дана норма не вирішує основну проблему, пов'язану з розірванням таких договорів, - неможливість здійснити реєстрацію податкових накладних / розрахунків коригування до них. Встановлено нові підстави для направлення контролюючим органом платнику податків запиту і проведення позапланової документальної перевірки - якщо на такого платника подано скаргу про ненадання податкової або акцизної накладної, або у таких накладних містяться помилки в реквізитах (відповідно п.73.3 ст.73 і пп.78.1.9 ст.78 ПКУ), а також нові підстави для проведення камеральної перевірки щодо відповідності даних Єдиного реєстру акцизних накладних та даних системи електронного адміністрування реалізації пального (пп.75.1.1 ст.75 ПКУ) та позапланової документальної перевірки - в разі, якщо такою камеральною перевіркою будуть встановлені невідповідності (пп.78.1.18 ст.78 ПКУ).

Повернена норма щодо підстави для проведення позапланової документальної перевірки - у разі, якщо контролюючим органом отримано податкову інформацію, яка свідчить про порушення платником податків валютного та іншого не врегульованого цим Кодексом законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи (пп.78.1.1 ст.78 ПКУ).

Досліджуючи зарубіжний досвід щодо функціонування системи сплати податків та їх обліку, потрібно спочатку зосередити увагу на рейтингу податкових систем Doing Business 2015 Світового банку. Так, згідно з рейтингом до кращих країн з ведення бізнесу належать: Сінгапур, Нова Зеландія, Республіка Корея, Китай. У цих країнах платники податків сплачують незначну кількість платежів, а як наслідок, витрачають на це мало часу, крім того, зазначимо, що тут мають місце невеликі ставки податків. Відмітимо, що Україна посіла 83 місце серед 189 досліджуваних країн, а це на 13 сходинок вище, ніж у рейтингу Doing Business 2014.

Для кожної країни характерна специфічна система оподаткування, яка визначається виходячи з економічних умов, особливостей розвитку, традицій і політичних цілей держави. У міжнародній практиці більшість країн застосовують систему збирання податків, яка функціонує за принципом уніфікації податкової системи, а основою цього є гасло «єдина декларація – єдиний рахунок – єдиний платіж – єдина адреса платежу».

У таких Європейських країнах, як Швеція, Данія, Велика Британія, застосовується найбільш ефективна, прозора та проста системи сплати податків – Єдиний рахунок. Ця система дозволяє платнику податків одним платіжним дорученням сплатити зобов'язання за всіма податками та зборами, які він має сплати. Даний підхід стовідсотково запобігає виникненню помилок під час перерахування коштів. При цьому податкова служба має реальну картину про стан розрахунків платників податків з бюджетами, а у платника

податків, у разі переплати по одному податку, не виникає податкового боргу з іншого. Платники податків зазначених країн вважають запровадження Єдиного рахунку для сплати податків найважливішим досягненням податкової служби, яке значно покращило взаємовідносини з податковою службою, скоротило бюрократичні процедури та витрати, пов'язані зі сплатою податків [6].

Передовий досвід уніфікації податкової системи, зокрема, демонструє Швеція. Це країна, у якій податки є інструментом справедливого перерозподілу доходів [7].

Шведський процес оподаткування характеризується тим, що більша частина податків стягується авансовими платежами протягом податкового року, та тільки після його закінчення розраховується сума остаточного податку. Після проведення реформи податкового законодавства в 1998 році було введено єдиний податковий рахунок. Кожний платник податків отримує один податковий рахунок (skattekonto) для перерахування на нього одночасно всіх податкових платежів.

Податкові платежі можуть перераховуватися як через банківські установи, так і через Інтернет та за допомогою інших каналів зв'язку (інтернет-банкінг, мобільний-банкінг, системи швидких платежів), які функціонують у країні.

В основі податкових реформ завжди лежать реальні прогнози і тенденції розвитку економіки на найближчі роки. Згідно з опублікованим нещодавно дослідженням впливового експертного агентства США, Швеція посідає перше місце зі зростання продуктивності праці серед 12 найбільш розвинених країн Європи і світу [8].

Дещо відрізняється, але залишається простою та зрозумілою система сплати податків у Великобританії [9].

Основною характерною ознакою моделі сплати податків до бюджету є те, що вони сплачуються на розрахункові рахунки, які відкриваються у розрізі видів податків, за принципом податок (або збір) – окремий рахунок для перерахування платниками сум, належних до сплати [9]. Для кожного з податків та зборів у Британській податковій службі (HMRC – Her Majesty's Revenue and Customs) існує рахунок у банку для сплати відповідною категорією платників по усій території країни. Ураховуючи специфіку податку для деяких платників рахунки відкриті в регіональних офісах Податкової служби Великобританії.

Центральними фігурами податкової служби є збирачі податків і податкові інспектори, які підпорядковуються окружним контролерам. У підпорядкуванні податкових інспекторів знаходяться помічники і клерки. Країна поділена на 600 дільниць і 135 центрів збирання податків. Оцінюючи систему адміністрування в цілому, можна зробити висновок, що вона є менш прогресивною, ніж система адміністрування США, оскільки платникам податків приділяється уваги набагато менше.

У Франції відсутня податкова служба як відокремлене відомство, вона знаходиться у складі Міністерства економіки, фінансів та бюджету. Адміністрування податків здійснюється Головним податковим управлінням і Головним управлінням мита та інших надходжень.

Податковий контроль характеризується значною вагомою системою штрафів, якщо буде доведено що приховування доходів від оподаткування відбулося навмисно, то штраф сягатиме від 40 до 80% від суми нарахованого податку. Якщо платник податку регулярно применшує доходи, то суми донарахованих податків і штрафів стягуються з його рахунку у безспірному порядку. У Франції, на відміну від України, звинувачення в ухиленні від оподаткування юридичної особи пред'являється лише керівникові підприємства [12].

Функціонування податкової системи в Німеччині здійснюється таким чином, що право справляння податків не співпадає із законодавчою прерогативою установлювати податки та правила їх сплати. Федеральний уряд збирає лише два види податків: акцизи (крім акцизу на пиво) і мито, обов'язки адміністрування всіма іншими податками від імені федерального уряду покладені на податкові органи земель і общин [5].

Справлянням податків займаються федеральні і земельні відомства по фінансах, які підпорядковані федеральному і земельному міністерству фінансів. Адмініструванням податку на додану вартість, фіскальними монополіями, митом і фінансовими відносинами з бюджетом Європейського Союзу відають федеральні фінансові органи, адмініструванням решти податків займаються земельні фінансові органи.

Система консультування платників податків розвинута дуже добре, проте консультанти не вважаються працівниками Міністерства фінансів; воно тільки видає їх відповідну ліцензію.

Податкова інспекція в країні – головний і найбільший масовий структурний підрозділ податкової служби країни. Інспекція розділена на відділи за видовими ознаками податків. Спеціальним органом, у компетенцію якого входять питання практичної реалізації податкової політики країни, є податкова поліція. Така система адміністрування податків, при якій податкова міліція, податкові і митні органи підпорядковані Міністерству фінансів, сприяє тісній взаємодії та ефективному співробітництву і в галузі розробки податкової політики, і в сфері збирання податків. Проте, враховуючи етнічні відмінності, для України використання досвіду Німеччини у багатьох випадках є просто неможливим.

Починаючи від 90-х рр. XX ст., податкова політика Сполучених Штатів Америки базується на реалізації принципу бюджетного збалансування. Водночас спостерігаються «перехресні» ефекти податкової системи – приміром, при зниженні ставок оподаткування індивідуальних доходів застосовуються підвищені ставки відрахувань до фондів соціального страхування; використовується потенціал регресивного акцизного оподаткування, що сприяє вирівнюванню податкового тягаря. Параметри податкової системи, починаючи від 2000 року, загалом є стабільними, за винятком ставок оподаткування, які можуть оперативним чином змінюватися повноважними законодавчими органами.

Особливості податкової системи країни включає в себе: у цілому прогресивний характер оподаткування, що вважається одним із виявів справедливості податкової системи (ефективна податкова ставка для платників із найвищими доходами досягає 50%); дискретність податкових відрахувань (кожну вищу ставку податку можна застосовувати лише до чітко визначеної частини бази оподаткування); високу гнучкість податкової системи, що виявляється зокрема в регулярних змінах на законодавчому рівні чинних ставок податків залежно від економічної динаміки; висока розвиненість пільгового оподаткування (наявність великої кількості податкових пільг та винятків); чітке розмежування податкової системи і системи соціального страхування; наявність неоподаткованого мінімуму індивідуального доходу [16].

Федеральний уряд здійснює виконавчі функції, реалізує державну політику, що передбачає адміністрування федеральних фінансів (збирання податків, витрачання бюджетних коштів, управління державним боргом); управління персоналом федеральних відомств, менеджмент федеральною власністю, а також реалізацію програм фінансової підтримки штатів і місцевих органів самоврядування [5, с.98].

Характерною рисою організації справляння податків у є те, що функції реалізації податкової політики, регулювання виробництва алкогольних напоїв, боротьба з незаконним отриманням доходів покладена на Міністерство фінансів (Державне казначейство). У структурі Міністерства фінансів Сполучених Штатів Америки функціонує Служба внутрішніх доходів, яка поєднує в собі функції і податкової адміністрації, і податкової міліції. Головна мета Служби полягає в забезпеченні американських платників податків послугами вищої якості через допомогу в роз'ясненні та виконанні податкових зобов'язань, а також застосування податкових законів належним чином і справедливо стосовно всіх [15]. Діяльність Служби направлена на взаємодію з платниками податків, на партнерські відносини з ними.

Структура органу на який покладено обов'язки адміністрування податків, не громіздка, з мінімальною кількістю департаментів, кожен з яких має чітко визначені функції. Варто відмітити, що робота з інформаційного обслуговування платників податків налагоджена дуже добре. Служба по роботі з платниками консулює заповнення декларацій та їх подання, зокрема через електронні мережі. Працівники управління надають послуги безкоштовно, цілодобово сім днів на тиждень на різних мовах. Під егідою цього управління діє 15 тис. волонтерів податкової допомоги, які пройшли спеціальну підготовку. Запроваджені навчальні програми для учнів шкіл, а також людей, які вперше відкривають свій бізнес, по роз'ясненню суті податків, добровільного виконання податкового законодавства, налагоджена система лекцій на додаткові теми для різних категорій населення. Крім того, організується допомога платникам податків через так звані благодійні профілакторії та центри швидкої консультативної допомоги [14]. Систему адміністрування податків в країні можна оцінити як найбільш прогресивну, економічно організовану, демократичну та орієнтовану на платника.

Висновки. Податкова система будь-якої країни є продуктом не лише економічного, а й політичного розвитку суспільства. Вона віддзеркалює інтереси різних суспільних груп та політичних партій і є результатом консенсусу, до якого прийшли ці сили у процесі ухвалення податкових законопроектів.

З огляду на досвід країн із розвинутою економікою, які теж здебільшого методом проб і помилок впроваджували податкове законодавство на своїх територіях, наша держава, зокрема, вимагає нетрадиційного підходу до кодифікації наявної податкової системи. Результатом такого підходу може бути передусім стабілізація основ оподаткування, закладення підвалин цілісної податкової бази, з іншого – створення сприятливих умов для вдосконалення механізму нарахування і стягнення податків.

Основне призначення податкових надходжень – забезпечення бюджету країни фінансовими ресурсами з метою фінансування державних видатків. Податкові надходження формуються за рахунок мобілізації до бюджету податків, зборів та обов'язкових платежів, сукупність яких утворює систему оподаткування. Податкові надходження посідають провідне місце серед різних методів мобілізації бюджетних ресурсів та інструментів державного регулювання економіки, вони є найбільш адекватним і об'єктивним відображенням стану національної економіки (економічного зростання або спаду).

Узагальнюючи інформацію про організацію адміністрування податків у різних країнах, можна зробити висновок про їх прогресивність та демократичність у США та Франції. Адміністрування в зазначених країнах є відносно дешевим та ефективним. Основними напрямками удосконалення адміністрування податків з урахуванням світового досвіду повинні стати такі: регулярний моніторинг результатів діяльності фіскальних органів усіх рівнів з обов'язковим публічним розміщенням інформації, у т. ч. в мережі Інтернет; мінімізація кількості підрозділів фіскальної служби з чітким окресленням їх функцій та відсутністю дублювання; посилення відповідальності керівників підприємств за порушення у сфері оподаткування та запровадження відповідальності засновників; мінімізація безпосереднього контакту платників податків з чиновниками, що зменшить ризик корупційних діянь.

Для платників податків країн, де запроваджено систему Єдиного рахунку (або модифікації) для сплати податків, є найважливішим досягненням держави, яке значно покращило взаємовідносини з податковою службою, скоротило бюрократичні процедури та значно скоротило витрати, пов'язані зі сплатою податків.

У ході виконання дослідження було виявлено три моделі сплати податків платниками, які є найбільш поширеними та прийнятними для впровадження в Україні, а саме: сплата усіх податків на єдиний рахунок; сплата усіх податків та зборів на єдиний розрахунковий рахунок, що відкривається за територіальним принципом; сплата податків та зборів на розрахункові рахунки, які відкриваються в розрізі видів податків та за територіальним принципом.

Збільшити доходи, що утворюються в результаті надходження податкових платежів, можливо, зокрема, за рахунок кращої обізнаності платників податків, що досягається шляхом проведення якісної роз'яснювальної роботи податковими органами. У свою чергу, зменшення величини витрат бюджетних коштів на утримання податкових органів можливе за рахунок оптимізації чисельності персоналу і зростання продуктивності праці, реінжинірингу процесів податкового адміністрування.

Список використаних джерел

1. Карлін М. І. *Фінанси зарубіжних країн : навч. посіб.* / М. І. Карлін – К. : Кондор, 2004. – 384 с.
2. Попова Л. В. *Налоговые системы зарубежных стран : учеб.-метод. пособ.* / Л. В. Попова, И. А. Дрожжина, Б. Г. Маслов. – М. : Дело и Сервис, 2011. – 432 с.
3. Ткаченко Н. М. *Податкові системи країн світу та України. Облік і звітність : навч.-метод. посіб.* / Н. М. Ткаченко. – К. : Алерта, 2004. – 554 с.
4. Андрущенко В.Л. *Податкові системи зарубіжних країн* / В.Л. Андрущенко, О.Д. Данілов.-К.: Компютерпрес, 2004.-240 с.
5. Хомутенко В.П., Луценко І.С., Хомутенко А.В. *Адміністрування податків, зборів, платежів: навч.посіб.* /за заг. ред. В.П. Хомутенко – Одеса: «Атлант», 2015. – 314 с.
6. *Міжнародний досвід : адміністрування податків в Європі та в Україні.* : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sta.gov.ua>
7. *Taxes in Sweden – 2011. An English Summary of Tax Statistical Yearbook of Sweden* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.skatteverket.se> .
8. *Інтернет-портал Податкової служби Швеції (Skatteverket)* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.skatteverket.se>.
9. *Інтернет –портал Податкової служби Великобританії (HM Revenue and Customs)*[Електронний ресурс].-Режим доступу: www.hmrc.gov.uk
10. Корнієнко С. А., Корнієнко Т. Н. «*Основи сучасного адміністрування податків*» – Вісник ДДФА: Економічні науки. – Науково-теоретичний журнал. – 2010. – № 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
11. Олейнікова Л. «*Проблеми визначення фіскальної та економічної результативності податкового адміністрування в Україні*»// Економічний вісник університету. – 2009. – Випуск 12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
12. *Міжнародне оподаткування Текст: навч. Посібник /за ред. Ю.Г Козака,В.М. Сліпа.-К.: Центр навчальної літератури, 2003. - 550 с.*
13. *Налоговое администрирование и налоговый контроль* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.grandars.ru/student/nalogi/nalogovoe-administrirovanie.html>.
14. Стюбен Н. *Податкова система Сполучених Штатів Америки* / Н. Стюбен // Вісник податкової служби України. - 2000. - листопад-грудень. - с.42-54.
15. *The Agency, its Mission and Statutory Authority Electronic Resource Internal Revenue Service.* - URL: [http://www.irs.gov/uac/The -Agency,-its-Mission-and-Statutory-Authority](http://www.irs.gov/uac/The-Agency,-its-Mission-and-Statutory-Authority).
16. Мельник В. М. *До питання формування теоретичних засад адміністрування податків* / В. М. Мельник // Фінанси України. – 2008. – № 9. – С. 3–9.
17. Чугунов І.Я., Крючкова Н.М. *Вплив податкової політики на макроекономічну рівновагу* // Наукові праці НДФІ. – 2009. – Вип.2 (47). – С.18-33.

References

1. Karlin M. I. *Finansi zarubizhnih krajin: navch. posib.* – K. : Condor, 2004. - 384 p.
2. Popova L.V., Drozhzhina I.A., Maslov B.G. *Tax systems of foreign countries: ucheb method. Collec.* – Moscow : Delo i Servis, 2011. - 432 p.
3. Tkachenko N.M. *Podatkovi Sistemi krajin svitu that Ukraine. Obl_k i zvitnist: navch. method. posib.* - K.: Alerta, 2004. - 554 p.
4. Andruschenko V.L., Danilov O.D. *Podatkovi Sistemi zarubizhnih krajin Navch. Posib.* K. : Kompyuterpres, 2004. – 240 p.
5. Homutenko V.P., Lutsenko I.S., Homutenko A.V. *Administruvannya podatkov, zboriv, platezhiv: navch.posib.* / Per zag. Ed. V.P. Homutenko - Odes: «Atlant», 2015. – 314 p.
6. *Mizhnarodny dosvid: administruvannya podatkov v Evropi ta v Ukraini.* : <http://www.sta.gov.ua>.
7. *Taxes in Sweden - 2011. An English Summary of Tax Statistical Yearbook of Sweden* : <http://www.skatteverket.se>.
8. *Internet portal Podatkovoї service Shvetsii (Skatteverket)* : <http://www.skatteverket.se>.
9. *Website of Internet Podatkovoї service Velikobritanii (HM Revenue and Customs)* : www.hmrc.gov.uk
10. Kornienko S.A., Kornienko T.N. «*Osnovi suchasnogo administruvannya podatkov*» - News DDFA: Ekonomichni science. - Naukovo-teoretichny magazine. - 2010. - № 1. : <http://www.nbu.gov.ua>
11. Oleynikova L. «*Problemi viznachennya fiskalnoi ta ekonomichnoi rezultativnosti podatkovogo administruvannya v Ukraine*» // News Ekonomichny universitetu. - 2009. - Key infrastructure 12. : <http://www.nbu.gov.ua>

12. *Mizhnarodne opodatkovannya Navch. Posibnik / for Ed. YG Kozak VM. Slipa. K .: Center navchalnoi literaturi, 2003. - 550 with.*
13. *Tax administration and tax control : <http://www.grandars.ru/student/nalogi/nalogovoe-administrirovanie.html>.*
14. *Styuben N. podatkovih system Spoluchenih Shtativ America Text County podatkovoi // News Service of Ukraine. 2000.--leaf-gruden.- s.42-54*
15. *The Agency, its Mission and Statutory Authority Electronic Resource Internal Revenue Service. : [http://www.irs.gov/uac/The -Agency, -its-Mission-and-Statutory-Authority](http://www.irs.gov/uac/The-Agency,-its-Mission-and-Statutory-Authority).*
16. *Miller V.M. Do putaniya formuvannya theoreticity ambushes administruvannya podatkov // Finansi Ukraine. - 2008. - № 9. - S. 3-9.*
17. *Chugunov I.J., Kryuchkov N.M. The impact of fiscal policy on macroeconomic equilibrium // Proceedings NDFI. - 2009. - Vyp.2 (47). - S.18-33 .*

ДАНИ ПРО АВТОРА

Савчук Олена Олександрівна, аспірант кафедри фінансів
Київський національний торговельно-економічний університет
вул. Кіото 19, м. Київ, 02000, Україна
e-mail: savchuklena@ukr.net

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Савчук Елена Александровна, аспирант кафедры финансов
Киевский национальный торгово-экономический университет
ул. Киото 19, г. Киев, 02000, Украина
e-mail: savchuklena@ukr.net

DATA ABOUT THE AUTHOR

Savchuk Olena Oleksandrivna, graduate student of Finance Department
Kyiv National University of Trade and Economics
Kioto 19 Street, Kyiv , 02000, Ukraine
e-mail: savchuklena@ukr.net

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ В УСТАНОВІ СОЦІАЛЬНОГО СПРЯМУВАННЯ

**Сафонов Ю.М.,
Патинська М.М.**

У статті розглянуто особливості управління фінансовими ресурсами в установі соціального спрямування. Предмет дослідження обраної теми становлять підходи до системи управління та розподілу коштів у соціальних установах.

Метою є проведення комплексного дослідження особливостей управління фінансовими ресурсами закладів соціального спрямування, визначення актуальних проблем фінансової діяльності бюджетних установ та шляхів їх розв'язання.

Робота ґрунтується на загальнонаукових методах: емпіричному (вивчення й аналіз законодавчої бази, статистичних даних), порівняльному аналізі.

На основі проведеного аналізу нормативно-правової бази, принципів, факторів, методичних підходів, що забезпечують ефективність управління фінансами на сучасному етапі, розроблено пропозиції щодо вдосконалення управління фінансовими ресурсами в соціальних установах.

Результати дослідження можуть бути враховані у процесі формування та розподілу коштів, у прийнятті управлінських рішень.

Висновки дозволяють визначити шляхи ефективного управління фінансами, підвищення мотивації стосовно якості послуг, наданих соціальними установами.

Ключові слова: Бюджетний кодекс України, бюджетна установа, видатки з бюджету, ефективність управління, міжбюджетні трансферти, оперативне управління, планування, стратегічне управління, управління бюджетними коштами, субвенції.

**УПРАВЛЕНИЕ ФИНАНСОВЫМИ РЕСУРСАМИ
В УЧРЕЖДЕНИЯХ СОЦИАЛЬНОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ**

**Сафонов Ю.Н.,
Патинская М.М.**

В статье рассмотрены особенности управления финансовыми ресурсами в учреждениях социальной направленности. Предмет анализа составляют подходы к системе управления и распределения средств социальных учреждений.